

Національна академія наук України
Державна установа «Інститут економіко-правових досліджень
імені В.К. Макутова Національної академії наук України»
Уповноважений Верховної Ради України з прав людини
Донецький науковий центр НАН України та МОН України
Програма розвитку ООН в Україні
Офіс аналітики та консультацій з питань сталого розвитку
Український координаційний центр з підвищення правової освіти населення

**БІЗНЕС І ПРАВА ЛЮДИНИ В УКРАЇНІ:
ПРОБЛЕМИ ТА РІШЕННЯ ПІД ЧАС ВІЙНИ
І ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ**

Київ - 2023

УДК 3(477)“364/366”(082)
Б 59

Загальна редакція:

Устименко В.А., директор Державної установи «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Мамутова Національної академії наук України», член-кореспондент НАН України, член-кореспондент НАПрН України, доктор юридичних наук, професор, Заслужений юрист України

Рецензенти:

доктор юридичних наук, професор Джабраїлов Р.А.

доктор економічних наук, професор Заблудська І.В.

Рекомендовано до друку Вченою радою Державної установи «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Мамутова Національної академії наук України» (протокол № 1 від 30 січня 2023 року)

Б 59 Бізнес і права людини в Україні: проблеми та рішення під час війни і повоєнного відновлення/ збірник матеріалів II-го Всеукраїнського конкурсу наукових робіт / за заг. ред. Устименка В.А.; ред.-упоряд. Санченко А.Є., Градобоєва Є.С., упоряд. Єршов В.В. – Київ: ВАІТЕ, 2023. – 408 с.

ISBN 978-617-7627-20-2

ISBN 978-617-14-0056-6

Збірник містить матеріали наукових і експертних досліджень з питань бізнесу та прав людини під час війни і повоєнного відновлення, що підготовлені учасниками II-го Всеукраїнського конкурсу наукових робіт здобувачів вищої освіти та молодих вчених, присвяченого 25-річчю заснування Інституції Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, а також провідними вітчизняними науковцями й експертами. Висвітлюються теоретичні та практичні аспекти різнобічних проблем і можливих рішень щодо гарантування забезпечення та належного захисту комплексу прав людини державною і місцевою владою та суб'єктами господарювання під час правового режиму воєнного стану в Україні, відновлення і сталого розвитку нашої держави у повоєнний період.

Для науковців, викладачів, аспірантів і студентів різних спеціальностей закладів вищої освіти, працівників органів державної влади та органів місцевого самоврядування, фахівців-практиків, суб'єктів господарювання та їх об'єднань, широкої зацікавленої громадськості.

The collection contains materials of scientific and expert research on business and human rights during the war and post-war reconstruction, prepared by the participants of the II-nd All-Ukrainian competition of students of higher educational establishments and young researchers, dedicated to the 25th anniversary of the establishment of the institution of the Commissioner of the Verkhovna Rada of Ukraine for Human Rights, as well as by leading domestic scientists and experts. The theoretical and practical aspects of multifaceted problems and possible solutions regarding guaranteeing the provision and proper protection of the complex of human rights by state and local authorities and business entities during the legal regime of martial law in Ukraine, the restoration and sustainable development of our state in the post-war period are highlighted.

For researchers, teachers, postgraduate students and students of various specialties of higher educational establishments, employees of public authorities and local self-government bodies, practitioners, businesses and their associations, the general public interested.

Підготовлено за сприяння Програми розвитку ООН в Україні в рамках Проєкту «Належна обачність щодо прав людини в глобальних ланцюгах постачання: впровадження Керівних принципів ООН з питань бізнесу та прав людини для справедливого відновлення», що реалізується за фінансової підтримки Уряду Японії в Україні.

Викладені у цьому виданні погляди належать авторам і за жодних обставин не можуть вважатися такими, що виражають офіційну позицію ООН. Наведені інформація та розробки дозволені для вільного копіювання, перевидання та поширення на всій території України всіма способами, якщо вони здійснюються безоплатно для кінцевого споживача та якщо за такого копіювання, перевидання та поширення зроблене обов'язкове посилання на автора і суб'єкта майнового права на цю інформацію та розробки.

ISBN 978-617-7627-20-2

ISBN 978-617-14-0056-6

785053

- © Державна установа «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Мамутова Національної академії наук України», 2023
- © Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, 2023
- © Донецький науковий центр НАН України та МОН України, 2023
- © Програма розвитку ООН в Україні, 2023
- © Офіс аналітики та консультацій з питань сталого розвитку, 2023
- © Український координаційний центр з підвищення правової освіти населення, 2023
- © Автори конкурсних наукових робіт і статей, 2023

Зміст

ПЕРЕДМОВА	7
Володимир УСТИМЕНКО , Директор Державної установи «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Мамутова Національної академії наук України»	7
ВСТУП	13
Дмитро ЛУБІНЕЦЬ , Уповноважений Верховної Ради України з прав людини.	13
Олена КОЛОБРОДОВА , Представник Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини з соціальних та економічних прав	15
Олена УРСУ , очільниця команди за напрямом «Демократичне врядування» Програми розвитку ООН в Україні.	16
Олексій ШКУРАТОВ , Заступник Міністра освіти і науки України з питань європейської інтеграції, доктор економічних наук, професор.	18
Олександр ГРИБАН , Заступник Міністра економіки України, кандидат економічних наук.	19
РОЗДІЛ 1. НАУКОВІ РОБОТИ ПЕРЕМОЖЦІВ КОНКУРСУ	21
1.1. НАУКОВІ РОБОТИ МОЛОДИХ УЧЕНИХ	22
Юлія МАЗУР , Формування стратегії розвитку цифрової економіки України	22
Павло ВЕЛИЧКО , Роль концепції бізнесу і прав людини в законодавчому регулюванні економічної відбудови України	32
Юлія ПЕРЕГУДА , Сталий розвиток підприємств тваринництва (на прикладі птахівництва)	40
1.2. НАУКОВІ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	48
Олександр ПАШИНІН , Реалізація права власності у сфері господарювання за принципом належної обачності	48
Діана ЯРОВА , Делегована законотворчість як засіб державного регулювання відносин у сфері господарювання	57
Тетяна КРИВЕНЬКА , Релокація бізнесу в Україні: вплив на права людини та економіку в умовах війни	65

Наталія ШАКУРО , Міжнародні засади захисту культурних прав людини під час війни.	188
---	-----

РОЗДІЛ 3. ОБРАНІ РОБОТИ МОЛОДИХ УЧЕНИХ ТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ – УЧАСНИКІВ КОНКУРСУ 195

Валерія ВОВК , Проблеми та перспективи дотримання бізнесом прав людини на етапі енергетичної трансформації в умовах війни в Україні	196
--	-----

Дмитро ВЛАДИЖЕНСЬКИЙ , Проблеми та особливості реалізації та захисту інформаційних прав людини за обставин воєнного стану в Україні	205
--	-----

Вікторія ГАЛАЙЧУК , Вплив війни на бізнес і права людини в аграрному секторі економіки України: виклики та можливості	210
--	-----

Марта ГІЛЕЦЬКА , Актуальні шляхи відновлення України у повоєнний час: розвиток економіки та захист прав людини	218
---	-----

Руслана ДЕГТЯР , Дистанційна форма роботи під час дії правового режиму воєнного стану в Україні: проблеми і особливості	224
--	-----

Василь ДЬОРДЬ , Орієнтири українського бізнесу в умовах воєнного часу. Конкурентна нерівність чи прогалини у законодавстві?	230
--	-----

Сергій ІГНАТЕНКО , Спрощена система оподаткування в умовах воєнного стану в Україні.	236
---	-----

Арсеній КОВАЛЬОВ , Сучасні проблеми транспортної галузі України та шляхи її повоєнного відновлення	246
---	-----

Леонід КОНСТАНТИНОВСЬКИЙ , Проблеми і особливості реалізації корпоративної соціальної відповідальності підприємств сфери ритейлу у захисті персональних даних за обставин воєнного стану в Україні	254
---	-----

Ірина КОСОЛАПОВА , Електронна демократія та використання BANKID і технології BLOCKCHAIN для її розвитку в Україні	265
--	-----

Катерина ЛАПЧЕВСЬКА , Правове забезпечення антикорупційного комплаєнсу у сфері трудових відносин в Україні.	276
--	-----

Валентина ЛИШЕНЮК , Правове регулювання консалтингової діяльності приватних військових компаній в Україні.	284
---	-----

Анна МАНЕЛЮК , Забезпечення екологічної безпеки у господарській діяльності під час актів воєнного тероризму на Запорізькій АЕС у березні-серпні 2022 року	291
--	-----

Євгеній НОТЕВСЬКИЙ , Підвищення ефективності розвитку територіальних громад України на основі громадської участі . . .	298
Данііл РАДЧЕНКО , Деякі проблеми застосування процедури банкрутства фізичних осіб під час дії воєнного стану в Україні.	308
Владислав САВЧУК , Ініціативи підтримки українського бізнесу в умовах воєнного стану	317
Оксана САМЧИНСЬКА , Захист персональних даних як одна із передумов ефективного повоєнного розвитку бізнесу в Україні.	322
Діана СЕРГІЙ , Бізнес і права людини в Україні: проблеми та рішення в умовах повоєнного відновлення	333
Діана СМОРОДІНА , Захист прав людини від пов'язаних із бізнесом порушень: роль медіації	342
Віталій СТАРЖИНСЬКИЙ , Проблемні питання захисту трудових прав людини під час правового режиму воєнного стану в Україні.	349
Анастасія СТРЕМЕЦЬКА , Розбудова національної платіжної системи України: економічна доцільність.	355
Станіслав СУХАН , Основні проблеми забезпечення ефективного правового регулювання гідної праці в Україні . . .	364
Катерина ХМЕЛЕНКО , Деякі актуальні питання трудового права України в умовах воєнного стану.	370
Марина ХУДЕНКО , Рейдерство чи права людини: як не помилитися у виборі особам, які здійснюють незалежну професійну діяльність	377
Олександр ШАПРАН , Найбільша цінність України – люди	382
Анна ШИХНЕНКО , Реалізація права людини на працю в умовах воєнного стану в Україні: проблеми торгівлі людьми та сучасного рабства	394
ДОДАТКИ	403
Додаток 1. Персональний склад Конкурсної комісії з оцінювання наукових робіт II-го Всеукраїнського конкурсу наукових робіт здобувачів вищої освіти та молодих вчених «Бізнес і права людини в Україні: проблеми та рішення під час війни та повоєнного відновлення» з нагоди 25-річчя заснування інституції Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини	403